

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KÛSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 23. marta 2023. godine
Br. ref.:RK 2143/23

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI167/22

Podnosilac

Fatos Kakeli

**Ocena ustavnosti rešenja Rev. br. 373/2021
od 6. oktobra 2021. godine Vrhovnog suda**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Selvete Gërzhaliu-Krasniqi, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija, i
Enver Peci, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Fatos Kakeli, sa prebivalištem u opštini Prizren, koga zastupa Yll Zekaj, advokat iz opštine Priština (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje [Rev.br. 373/2021] od 6. septembra 2021. godine Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) u vezi sa rešenjem [Ac.br. 5822/2019] od 27. oktobra 2020. godine Apelacionog suda Kosova (u daljem tekstu: Apelacioni sud) i rešenjem [A.C.br. 104/18] od 4. marta 2019. godine Apelacionog suda u vezi sa presudom [C.br. 762/2008] od 7. maja 2009. godine Opštinskog suda u Prizrenu.
3. Podnosilac zahteva je osporenu odluku primio 29. jula 2022. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporenog rešenja, kojom podnosilac zahteva navodi da su mu povređena osnovna prava zagarantovana članom 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1 i 7, člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 (Podnošenje podnesaka i odgovora) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovník).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 4. novembra 2022. godine, podnosilac zahteva je preko pošte podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 11. novembra 2022. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio od njega kopije svih odluka koje se odnose na slučaj, a koje nisu podnete.
8. Dana 11. novembra 2022. godine, Sud je obavestio Vrhovni sud o registraciji zahteva i istom dostavio kopiju zahteva.
9. Dana 11. novembra 2022. godine, Sud je tražio od Osnovnog suda da podnese priznanicu, koja dokazuje kada je podnosilac zahteva primio osporeno rešenje.
10. Dana 14. novembra 2022. godine, predsednica Suda je, odlukom [br. KSH.KI167/22], imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Gresa Caka-Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Nexhmi Rexhepi (članovi).
11. Dana 21. novembra 2021. godine, Osnovni sud u Prizrenu je dostavio Sudu priznanicu koja dokazuje da je podnosilac zahteva primio osporeno rešenje 29. jula 2022. godine.
12. Dana 28. novembra 2022. godine, podnosilac zahteva je podneo Sudu kopije nekih odluka i tražio od Suda da, kopije odluka koje podnosilac zahteva nije uspeo da obezbedi, a koje Sud smatra važnim za odlučivanje, traži *ex-officio* od redovnih sudova.

13. Dana 16. decembra 2022. godine, sudija Enver Peci je položio zakletvu pred predsednicom Republike Kosovo kada je i počeo njegov mandat u Sudu.
14. Dana 7 marta 2023. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

15. Iz činjenica slučaja proizilazi da je podnosilac zahteva pokrenuo imovinski spor u Opštinskom sudu u Prizrenu, tražeći poništenje ugovora o kupoprodaji nepokretnosti zaključenog između pretka tuženih I.SH. (kupac) i zainteresovane strane H.M (prodavac) o kupoprodaji imovine [br. 3390] na trgu Šadrvan u Prizrenu. Iz spisa predmeta proizilazi da je 6. oktobra 1980. godine, ovaj sporni ugovor legalizovan u Opštinskom sudu u Prizrenu [Leg. br.2346/80].
16. Dana 6. juna 2007. godine. Opštinski sud je, presudom [C. br. 505/05], odbio tužbeni zahtev podnosioca za poništaj ugovora o kupoprodaji nepokretnosti [Leg. br. 2346/80] i potvrđivanje da je podnosilac zahteva vlasnik na osnovu nasleđa 1/7 idealnog dela katastarske parcele [br. 3390].
17. Protiv ove presude, podnosilac zahteva je uložio žalbu zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se ista ukine i predmet vrati istom sudu na ponovni postupak.
18. Dana 3. novembra 2008. godine, Okružni sud u Prizrenu je, presudom [Ac. br. 585/2007], usvojio žalbu podnosioca zahteva, ukidajući gore navedenu presudu Opštinskog suda i vratio predmet istom sudu na ponovni postupak.
19. Dana 7. maja 2009. godine, Opštinski sud je, presudom [C. br. 762/2008], odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za poništavanje ugovora o kupoprodaji nepokretnosti [Leg. br. 2346/80] i potvrđivanje da je podnosilac zahteva vlasnik na osnovu nasleđa 1/7 idealnog dela katastarske parcele [br. 3390] na mestu zvanom „Trg Šadrvan“ u Prizrenu, po kulturi kuća, na površini od 41 m², evidentirane prema vlasničkom listu [br. 2454] KK Prizren, i obavezao tuženog da tužiocima prizna ovo pravo i preda spornu parcelu u svojinu i slobodan posed. Istom presudom, tužioci su dužni da tuženima plate troškove postupka u iznosu od 1.700 €.
20. Protiv gore navedene presude, podnosilac zahteva je uložio žalbu zbog pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja, bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.
21. Dana 13. aprila 2011. godine, Okružni sud u Prizrenu je, presudom [Ac. br. 333/2009], odbio žalbu podnosioca zahteva i potvrdio presudu [C. br. 762/2008] od 7. maja 2009. godine Opštinskog suda.
22. Protiv gore navedene presude Okružnog suda, podnosilac zahteva je podneo reviziju zbog (i) bitnih povreda odredaba parničnog postupka; i (ii) pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se preinače presude nižestepenog suda i njegov tužbeni zahtev usvoji, kao osnovan.
23. Javni državni tužilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti protiv gore navedenih presuda nižestepenog suda, zbog pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se gore navedene presude ukinu i predmet vrati na presuđivanje.

24. S druge strane, tuženi su u odgovoru na reviziju i zahtevu za zaštitu zakonitosti državnog tužioca osporili navode u reviziji i zahtevu za zaštitu zakonitosti, predlažući da se revizija i zahtev za zaštitu zakonitosti odbiju, kao neosnovani.
25. Dana 14. maja 2013. godine, Vrhovni sud je, presudom [Rev. Mlc. br. 197/2011]: (I) odbio, kao neosnovan, zahtev za zaštitu zakonitosti državnog tužioca Kosova podnet protiv presude [AC. br. 333/2009] od 13. aprila 2011. godine Okružnog suda u Prizrenu i presude [C. br. 762/2008] od 7. maja 2009. godine Opštinskog suda; (II) odbio reviziju podnosioca zahteva podnetu protiv presude [AC. br. 333/2009] od 13. aprila 2011. godine Okružnog suda, kao nedozvoljenu.
26. U toj presudi, Vrhovni sud je naveo i razloge za odbijanje zahteva za zaštitu zakonitosti državnog tužioca i razloge za odbijanje zahteva za reviziju podnosioca zahteva na sledeći način:

Predmet razmatranja u ovom sudu su bili navodi državnog tužioca da je gore navedeno rešenje o nasleđivanju falsifikovano, međutim, ti navodi su odbijeni kao neosnovani, zato što u spisima predmeta ne postoje prihvatljivi dokazi, bilo kakav iskaz ili pravosnažna presuda kojim bi se dokazalo da je gore navedeno rešenje falsifikovano, tako da ovi navodi nisu argumentovani i kao takvi su odbijeni kao neosnovani.

Štaviše, drugi navodi u zahtevu za zaštitu zakonitosti su se odnosili na pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničnog stanja, zbog kojih se, u smislu člana 247. ZPP-a, ne može podneti zahtev za zaštitu zakonitosti.

Obrazloženje u vezi sa odbijanjem revizije (naglasak dodat):

Što se tiče revizije tužilaca, ovaj sud je utvrdio da ista nije dozvoljena, imajući u vidu da su tužiocu u tužbi kao vrednost spora naveli iznos od 100 DM, dok prema odredbi člana 11. Administrativne uredbe UNMIK-a br. 2001/10 od 21.06.2011. godine za sprovođenje Uredbe UNMIK-a 1999/4 za valutu dozvoljenu za upotrebu na Kosovu, iznos od 8.000 dinara, definisan u članu 381 tačka 3 ZPP-a, treba da se zameni iznosom od 1.600 DM, Uredba koja je bila na snazi u vreme kada su tužiocu podneli tužbu Opštinskom sudu u Prizrenu 26.07.2001. godine. Pošto vrednost predmeta spora u ovom slučaju ne prelazi iznos predviđen odredbom člana 382 stav 3. ZPP-a na snazi u vreme podnošenja tužbe, proizilazi da prema ovoj odredbi, revizija u ovoj pravnoj stvari nije dozvoljena, i kao takva treba da se odbije u skladu sa članom 221. ZPP-a.

Prvi postupak na osnovu vanrednih sredstava, odnosno zahteva podnosioca za ponavljanje postupka

27. U zahtevu podnosioca za ponavljanje postupka, Apelacioni sud je, rešenjem [CN. br. 17/2013] od 24. septembra 2013. godine, odlučio da odbije predlog za ponavljanje postupka.
28. Žalbu podnosioca zahteva na gore navedeno rešenje Apelacionog suda je ponovo odbio isti sud rešenjem [Ac. br. 272/2014] od 14. jula 2014. godine, kojim je odbio žalbu tužilaca, potvrđujući rešenje Apelacionog suda.

Drugi postupak na osnovu vanrednih sredstava, odnosno zahteva podnosioca za ponavljanje postupka

29. Podnosilac zahteva je ponovo podneo predlog za ponavljanje postupka, koji je Apelacioni sud, rešenjem [CN. br. 80/2014] od 19. maja 2015. godine, odlučio da odbije.
30. Žalbu podnosioca zahteva protiv gore navedenog rešenja, Apelacioni sud je, rešenjem [Ac.br. 3184/18] od 9. januara 2018. godine, odbio, dok je potvrdio rešenje Apelacionog suda [Cn. br. 80/2014] od 19. maja 2015. godine.

Treći postupak na osnovu vanrednih sredstava, odnosno zahteva podnosioca za ponavljanje postupka – odluke koju osporava podnosilac zahteva

31. Dana 9. februara 2018. godine, podnosilac je ponovo podneo zahtev za ponavljanje postupka.
32. Dana 4. marta 2019. godine, Apelacioni sud je, rešenjem [Ac. br. 104/18], odbio, kao nedozvoljen, predlog podnosioca zahteva za ponavljanje postupka okončanog presudom [C. br. 762/2008] od 7. maja 2009. godine Opštinskog suda.
33. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je uložio žalbu protiv gore navedenog rešenja zbog pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja, sa predlogom da se ukine rešenje [Ac. br. 104/18] od 4. marta 2019. godine, ukine predmet i vrati na presuđivanje ili da se preinači usvajanjem predloga za ponavljanje postupka.
34. Dana 27. oktobra 2020. godine, Apelacioni sud je, rešenjem [A. c. br. 58822/2019], odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva od 9. oktobra 2019. godine, dok je potvrdio rešenje [Ac. br. 104/18] od 4. marta 2019. godine Apelacionog suda.
35. Dana 2. maja 2012. godine, podnosilac je podneo zahtev za reviziju protiv gore navedenog rešenja Apelacionog suda zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.
36. Dana 6. oktobra 2021. godine, Vrhovni sud je, rešenjem [Rev. br. 373/2021], odbio, kao neosnovanu, reviziju podnosioca zahteva podnetu protiv rešenja [Ac. br. 5822/2019] od 27. oktobra 2020. godine.

Navodi podnosioca zahteva

37. Podnosilac zahteva navodi da su mu osporenim rešenjem povređena osnovna prava i slobode zagarantovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP-a.
38. Podnosilac zahteva prvo iznosi argumente o prihvatljivosti zahteva, jer ističe da, prema praksi ESLJP-a, zahtev za ponavljanje postupka može aktivirati član 6.1 EKLJP-a u slučajevima kada je to direktna odrednica građanskih prava i obaveza. Prema njemu, ovaj zahtev je jedino sredstvo za utvrđivanje prava i obaveza u konkretnom slučaju.
39. Podnosilac zahteva ističe da, prema praksi ESLJP-a, pravila koja definišu formalne osnove i korake za pokretanje sudskog razmatranja ili njihovu primenu u praksi, ne bi trebalo da sprečavaju tužioce da koriste dostupno pravno sredstvo. Podnosilac zahteva navodi da mu je povređeno pravo na pravično suđenje, koje garantuje pojedincu razmatranje u sudu svakog zahteva koji se odnosi na građanska prava i obaveze

pokretanjem parničnog postupka, jer mu je povređen pristup sudu kao posledica uskog tumačenja relevantnih normi, u kom slučaju je Vrhovni sud odbio zahtev podnosioca za ponavljanje postupka.

40. Pored toga, prema podnosiocu zahteva, ZPP utvrđuje da krivična presuda nije neophodna da bi se omogućilo otvaranje postupka u slučajevima kada je građanska odluka posledica krivičnog dela suprotne strane, kao u ovom slučaju. Prema njemu, „čak i da se krivični postupak ne može sprovesti, kao u konkretnom slučaju, parnični postupak bi mogao da se obnovi u skladu sa zakonom. Ovo iz razloga što je falsifikovanje isprava krivično delo, kao što je i prevara, za koju se sumnja da se desila u ovom slučaju. Vrhovni sud tumači situaciju veoma usko, zanemarujući tačku (e) člana 234, ne smatrajući predmetni slučaj potencijalnim krivičnim delom suprotne strane ili trećeg lica, kao što je to u stvarnosti. Dakle, odredba omogućava pristup sudu, ali je povreda nastala zbog uskog tumačenja Vrhovnog suda i drugih sudova”. On dodaje da je tek 2019. godine dobio konkretne informacije o saznanjima svedoka slučaja koji svedoče u Tužilaštvu da je rešenje falsifikovano, a mogu da svedoče i u korist podnosioca zahteva u parničnom postupku.
41. Podnosilac zahteva dalje navodi da mu je osporenim rešenjem Vrhovnog suda uskraćeno pravo da mu zahteve građanske prirode meritorno razmotri nezavisni i nepristrasni zakonom ustanovljen sud. Time mu je, prema njemu, povređeno ustavno pravo na pravično i nepristrasno suđenje.
42. Konačno, podnosilac zahteva traži od Suda da donese rešenje, kojim će se: (I) zahtev proglašiti prihvatljivim; (II) utvrditi da je došlo do povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6 (1) EKLJP-a; (III) proglašiti ništavim rešenje Vrhovnog suda [Rev. br. 373/2021]; (IV) vratiti rešenje Vrhovnog suda Kosova [Rev. br. 373/2021] na presuđivanje u skladu sa presudom ovog Suda.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 31.

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.
2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.
3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloletnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.
4. Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.
5. Svako ko je optužen za krivično delo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom.
6. Besplatna pravna pomoć će se omogućiti svim licima koja za to nemaju dovoljno sredstava, ako je takva pomoć neophodna za obezbeđivanje efikasnog pristupa pravdi.

7. Sudski postupci koji se odnose na maloletnike se regulišu zakonom, poštujući posebne uredbe i procedure za maloletnike.

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6. (Pravo na pravično suđenje)

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti s čitavog ili jednog dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloletnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao naneti štetu interesima pravde.

2. Svako ko je optužen za krivično delo smatra se nevinim dok se njegova krivica po zakonu ne dokaže.

3. Svako ko je optužen za krivično delo ima sledeća minimalna prava:

a. da odmah, na jeziku koji razume, bude detaljno obavешten o prirodi i razlogu optužbe protiv njega;

b. da mu se osiguraju vreme i uslovi neophodni za pripremanje odbrane;

c. da se brani sam ili uz pomoć branioca koga sam izabere ili da, ukoliko ne raspolaže sredstvima da plati branioca, da ga dobije besplatno, kada to nalažu interesi pravde;

d. da sam ispituje ili zahteva ispitivanje svjedoka optužbe i da se prisustvo i saslušanje svjedoka odbrane odobri pod uslovima koji važe i za svjedoka optužbe.

Zakon br. 03/L-006 o parničnom postupku

Član 14

U parničnom postupku, u pogledu postojanja krivičnog dela i krivične odgovornosti izvršioca, u vezi je sa pravosnažnom presudom krivičnog suda kojim je optuženi proglašen krivim.

Član 232

Postupak okončan pravosnažnom odlukom se može obnoviti na predlog stranke:

[...]

c) ukoliko je konačna odluka suda zasnovana na lažnim izjavama svjedoka ili veštaka ili u dokumentu koji je falsifikovan ili u kome je utvrđena netačna činjenica;

d) ukoliko je konačna pravosnažna odluka je posledica krivičnog dela sudije, zakonskog zastupnika ili zastupnika sa punomoćjem stranke, protivničke stranke ili trećeg lica.

[...]

g) ukoliko stranka sazna nove činjenice ili pronađe nove dokaze i dobije mogućnost da koristi njih, po kojoj osnovi, bi se mogla doneti povoljnija konačna odluka, ukoliko bi se takve činjenice i dokazi koristili u prethodnom postupku.

Član 234

234.1 Predlog za ponavljanje postupka se podnosi u roku od trideset (30) dana i to:

[...]

d) u slučaju iz člana 232 tačka c) ovog zakona – od dana kada je stranka saznala o pravosnažnoj konačnoj presudi;

e) u slučaju iz člana 232 tačka d) ovog zakona – od dana kada je stranka saznala o konačnoj pravosudnoj odluci, ili o okolnostima zbog kojih se ne može pokrenuti krivični postupak;

[...]

g) slučaju iz člana 232 tačka g) ovog zakona – od dana kada je stranka mogla da podnese sudu nove činjenice odnosno nova dokazna sredstva.

Prihvatljivost zahteva

43. Sud prvo ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom, propisani Zakonom i dalje predviđeni Poslovníkom.
44. U tom smislu, Sud se prvo poziva na član 113.1 i 113.7 [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuje:

Član 113

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

45. Sud se dalje poziva na članove 47. [Individualni zahtevi] i 48. [Tačnost podneska] Zakona, koji propisuju:

Član 47 [Individualni zahtevi]

*“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.
2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.*

Član 48
[Tačnost podneska]

Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode sumu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.

46. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno rešenje Vrhovnog suda [Rev. br. 373/2021] od 6. oktobra 2021. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom.

(i) Što se tiče konačne odluke o oceni merituma slučaja, odnosno presude [Rev.Mlc. br. 197/2011] od 14. maja 2013. godine Vrhovnog suda

47. U tom smislu, Sud razmatra da li su ispunjeni uslovi propisani u članu 49. [Rokovi] Zakona i pravilu 39 [Kriterijum o prihvatljivosti], odnosno u stavu (1) (c) Poslovnika. Oni propisuju sledeće:

Član 49. Zakona
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku ...”.

Pravilo 39 Poslovnika
[Kriterijum o prihvatljivosti]

“(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

[...]

c) ko je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva, i [...].”.

48. Na osnovu napred navedenog, Sud podseća da rok od 4 (četiri) meseca počinje od “*poslednje odluke*” u postupku iscrpljivanja pravnih sredstava kojom je odbijena žalba podnosioca zahteva (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj Ustavnog suda: KI120/17, podnosilac zahteva: *Hafiz Rizahu*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. decembra 2017. godine, stav 30; i slučaj ESLJP-a: *Paul i Audrey Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 46477/99, odluka od 14. marta 2002. godine).
49. Sud, takođe, podseća da podnosilac zahteva treba da iscrpi sva pravna sredstva za koja se očekuje da su delotvorna i dovoljna. Samo delotvorna sredstva mogu da se uzmu u obzir od strane Suda, pošto podnosilac zahteva ne može da produži striktne vremenske rokove koji su propisani Zakonom i Poslovníkom, pokušavajući da iscrpi pravna sredstva koja nisu dozvoljena ili žaleći se institucijama koje nemaju nadležnost da pruže zaštitu prava za koja se žali podnosilac zahteva (vidi, *mutatis mutandis*, slučajeve Ustavnog suda: KI120/17, podnosilac zahteva: *Hafiz Rizahu*, rešenje o neprihvatljivosti od 7. decembra 2017. godine, stav 31; KI112/19, podnosilac zahteva: *Ilir Kabashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 2. decembra 2019. godine, stav 38; i slučaj ESLJP-a: *Fernie protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 14881/04, odluka od 5. januara 2006. godine).

50. Sud primećuje da je postupak protiv podnosioca zahteva sproveden pred redovnim sudovima u vezi sa njegovim zahtevom okončan u oceni merituma presudom Vrhovnog suda [Rev.Mlc.br.197/2011] od 14. maja 2013. godine, kojom je odbijen, kao neosnovan, (I) zahtev za zaštitu zakonitosti državnog tužioca Kosova podnet protiv presude [AC.br.333/2009] od 13. aprila 2011. godine Okružnog suda u Prizrenu i presude [C.br.762/2008] od 7. maja 2009. godine Opštinskog suda; dok je (II) revizija podnosioca zahteva podneta protiv presude [AC.br.333/2009] od 13. aprila 2011. godine Okružnog suda odbijena, kao nedozvoljena.
51. Na osnovu obrazloženja Vrhovnog suda, Sud primećuje da zbog same činjenice da podnosilac zahteva nije nastavio sudski postupak sa pravnim sredstvom koje je bilo dostupno u svakom trenutku, doprineo je činjenici da Vrhovni sud nije mogao da nastavi sa utvrđivanjem osnovanosti njegovih žalbenih navoda (vidi, slučaj Ustavnog suda: KI76/17, podnosilac zahteva: *Nysret Fana i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 10. aprila 2018. godine, stav 57).
52. Štaviše, Sud podseća da u slučaju podnosioca zahteva, nakon prijema presude Vrhovnog suda [Rev.Mlc. br.197/2011] od 14. maja 2013. godine, njega ništa nije sprečilo da se obrati Ustavnom sudu. Međutim, on je koristio vanredna pravna sredstva, kao što je "zahtev za ponavljanje postupka", tri puta za redom u svim sudskim redovnim stepenima da bi tražio presuđivanje slučaja protiv pravosnažne presude [Rev.Mlc.br.197/2011] Vrhovnog suda.
53. Shodno tome, "poslednja odluka", u smislu člana 49. Zakona je presuda Vrhovnog suda [Rev.Mlc.br.197/2011] od 14. maja 2013. godine, kojom je odbijen zahtev za reviziju podnosioca zahteva protiv koga se ne može uložiti žalba (vidi, slučajeve Ustavnog suda br. KI112/19, podnosilac zahteva: *Iilir Kabashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 2. decembra 2019. godine, stav 43; KI23/19, podnosilac zahteva: *Agim Hoxha*, rešenje o neprihvatljivosti od 29. oktobra 2021. godine, stav 93).
54. Stoga, Sud podseća da je presuda Vrhovnog suda [Rev.Mlc.br.197/2011] doneta 14. maja 2013. godine. Na osnovu spisa predmeta, Sud primećuje da je od prijema gore navedene presude do podnošenja njegovog zahteva Sudu, 4. novembra 2022. godine, istekao vremenski rok od 4 (četiri) meseca. Shodno tome, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca u vezi sa presudom Vrhovnog suda [Rev.Mlc.br.197/2011] od 14. maja 2013. godine podnet nakon zakonskog roka od 4 (četiri) meseca.
55. Stoga, na osnovu gore navedenih obrazloženja, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca u vezi sa ovim pitanjem podnet van zakonskog roka koji je propisan u članu 49. Zakona i pravilu 39 (1) (c) Poslovnika i kao takav je neprihvatljiv.

(ii) Što se tiče osporene odluke, odnosno rešenja [Rev. br. 373/2021] od 6. oktobra 2021. godine Vrhovnog suda

56. Sud prvo podseća na sadržaj ovog pravila kako sledi:

(3) *Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim pod sledećim uslovima:*

[...]

(b) *kada zahtev nije ratione materiae u skladu sa Ustavom.*

57. Kao što je već pomenuto, u okolnostima konkretnog slučaja, Sud mora oceniti ispunjenost uslova definisanih u tački (b) stava 3 pravila 39 Poslovnika, prema kojem

Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim ako isti nije *ratione materiae* u skladu sa Ustavom.

58. Što se tiče suštine žalbe podnosioca zahteva u vezi sa navodima o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, Sud utvrđuje da podnosilac zahteva navodi „*da mu je povređeno pravo na pravično suđenje, koje garantuje pojedincu razmatranje u sudu svakog zahteva koji se odnosi na građanska prava i obaveze pokretanjem parničnog postupka, jer mu je povređen pristup sudu kao posledica uskog tumačenja relevantnih normi, u kom slučaju je Vrhovni sud odbio zahtev podnosioca za ponavljanje postupka*“.
59. Sud želi da pojasni, da redovni sudovi u postupku po zahtevu za obnavljanje postupka odlučuju isključivo o pitanju da li zahtev za obnavljanje postupka ispunjava proceduralne uslove kako bi bio usvojen, a ne o „*građanskim pravima i obavezama*“ podnosioca zahteva u smislu značenja prava na pravično suđenje člana 31 Ustava i člana 6 EKLJP-a. Stoga, iz tog razloga, član 31. Ustava i član 6. EKLJP-a se smatraju neprimenjivim na njih (vidi, slučaj Suda: KI63/21, podnosilac zahteva: *Hysen Metahysa*, rešenje o neprihvatljivosti od 11. novembra 2021. godine, stav 72, vidi takođe slučaj ESLJP-a: *Sablon protiv Belgije*, br. 36445/97, presuda od 10. aprila 2001. godine, stav 86).
60. Pored toga, Sud podseća na sudsku praksu ESLJP-a koja utvrđuje da se ovo obrazloženje primenjuje i na zahtev za ponavljanje postupka nakon što je ESLJP utvrdio povredu Konvencije. Stoga, smatra da žalba prema članu 6 nije *ratione materiae* u skladu sa odredbama Konvencije (vidi, predmet ESLJP-a: *Verein gegen Tierfabriken Schweiz (VgT) protiv Švajcarske* (br. 2), br. 32772/02, presuda od 4. oktobra 2007. godine, stav 24).
61. Štaviše, Sud primećuje da su u vezi sa zahtevom za ponavljanje postupka, koji je podneo podnosilac zahteva, redovni sudovi odlučivali 3 puta (postupci prikazani u stavovima 27-36). Konačno, podnosilac zahteva je takođe podneo zahtev za reviziju Vrhovnom sudu, navodeći povredu odredaba postupka i materijalnog prava.
62. Sud, upravo uzimajući u obzir ovaj navod podnosioca zahteva u kontekstu procesnih garancija iz člana 31. Ustava i člana 6. EKLJP-a, utvrđuje da se pomenuti sudski postupak na kome podnosilac zasniva svoje žalbene navode odnosio samo na ocenu ispunjenosti procesnih uslova koje treba da ispunjava jedan zahtev za ponavljanje postupka da bi bio prihvatljiv, te bi se predmet ponovo vratio na razmatranje i ocenu u ponovnom postupku.
63. Stoga, Sud, uzimajući u obzir sadržaj sudskog postupka na kojem je podnosilac zahteva potkrepio svoje žalbene navode o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, podseća na sudsku praksu ESLJP-a i svoju sudsku praksu, prema kojoj se član 31. Ustava i član 6. EKLJP-a ne primenjuju na zahteve za preispitivanje ili ponavljanje postupka (vidi, analogno, slučajeve Ustavnog suda: KI07/17, podnosilac zahteva: *Pashk Mirashi*, rešenje o neprihvatljivosti od 12. juna 2017. godine, stav 64; KI80/15, 81/15 i 82/15, podnosilac zahteva: *Rrahim Hoxha*, rešenje o neprihvatljivosti od 27. decembra 2016. godine, stav 31; vidi i predmete ESLJP-a, *inter alia*, *Oberschlick protiv Austrije*, br. 23727/94, rešenje o neprihvatljivosti od 21. marta 1994. godine, *Dowsett protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 8559/08, rešenje o neprihvatljivosti od 4. januara 2011. godine).
64. Konačno, Sud smatra da se navodi podnosioca zahteva u vezi sa sudskim postupkom koji su sudovi sprovedi po njegovom zahtevu za preispitivanje postupka proglašavaju

neprihvatljivim, jer nisu *ratione materiae* u skladu sa Ustavom, kao što je definisano članom 113.7. Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 39 (3) (b) Poslovnika.

Zaključak

65. Sud utvrđuje da što se tiče navoda podnosioca zahteva o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a u pogledu (i) konačne odluke o oceni merituma slučaja, odnosno presude [Rev.Mlc. br. 197/2011] od 14. maja 2013. godine Vrhovnog suda, zahtev podnosioca je u vezi sa ovim pitanjem podnet van zakonskog roka od 4 (četiri) meseca utvrđenog članom 49. Zakona i pravilom 39 (1) (c) Poslovnika, i kao takav je neprihvatljiv. Konačno, što se tiče navoda podnosioca zahteva o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, u pogledu (ii) osporene odluke, odnosno rešenja [Rev. br. 373/2021] od 6. oktobra 2021. godine Vrhovnog suda, proglašava se neprihvatljivim, jer nije *ratione materiae* u skladu sa Ustavom, kao što je definisano članom 113.7 Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 39 (3) (b) Poslovnika.

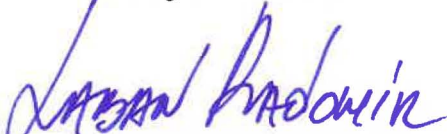
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20, 48 i 49. Zakona i u skladu sa pravilima 39 (1) (c) i 39 (3) (b) Poslovnika, dana 7 marta 2023. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovu odluku stranama;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona; i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Radomir Laban

Predsednica Ustavnog suda

Gresa Caka-Nimani